

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2015-2016

Α ΛΥΚΕΙΟΥ

**ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: «ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ; Η ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ
ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ»**

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΟΥΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ
(ΚΑΘ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ)**

ΜΑΘΗΤΕΣ:

**ΑΡΚΟΥΜΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΓΙΑΝΝΟΥΧΟΣ ΣΩΤΗΡΗΣ,
ΓΡΟΥΜΠΑ ΣΟΦΙΑ, ΚΑΡΑΜΠΙΚΑ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ, ΚΛΑΓΚΟΥ
ΜΑΡΙΝΑ, ΚΟΝΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, ΠΑΛΑΙΟΔΗΜΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ,
ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΨΩΡΡΟΥ ΜΑΡΙΑ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πρόλογος.....σελ. 3-4
2. Ιστορική ανασκόπηση.....σελ. 4-5
3. Όρος φιλιαναγνωσίας – Βιβλιοθήκες...σελ. 5-7
4. Σκοποί – Στόχοι φιλιαναγνωσίας.....σελ. 7-11
5. Συμβουλές για μελέτη.....σελ. 11-12
6. Τα οφέλη του βιβλίου.....σελ. 12
7. Το βιβλίο στην εποχή της κρίσης και η θέση του στη ζωή των ελλήνων.....σελ. 12-14
8. Τα δικαιώματα του αναγνώστη.....σελ. 15
9. Στατιστικά στοιχεία.....σελ.15-19
10. Επίλογος.....σελ. 20
11. Βιβλιογραφία.....σελ.21

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Βιβλία... Τι είναι τελικά τα βιβλία για τους ανθρώπους; Τι προσφέρουν στον άνθρωπο; Γιατί τα βιβλία θεωρούνται βαρετά; Γιατί μας παροτρύνουν να διαβάζουμε; Αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα απασχολούν τους ανθρώπους και ιδιαίτερα της δικής μας ηλικίας. Αυτός ήταν και ο λόγος που αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα. Η ιστορία των βιβλίων είναι πάρα πολύ μεγάλη όπως μεγάλη είναι και η αξία τους για τη ζωή των ανθρώπων. Η εμφάνιση τους χρονολογείται πολλά χρόνια πριν. Αρχικά δεν είχαν αυτή τη μορφή, αλλά με το πέρασμα του χρόνου η μορφή τους άλλαξε. Η αλήθεια είναι πως ένα βιβλίο δεν αποτελεί απλώς ένα σύνολο γραμμένων φύλλων, αλλά ένα σύμβολο, ένα φίλο, ένα συμπορευτή στη ζωή του κάθε ανθρώπου. Μέσα σε 100, 200, 300 ή ακόμα και 1000 σελίδες γεννιέται μία μοναδική ιστορία που έχει να προσφέρει πολλά στον αναγνώστη, να του διδάξει αξίες και ιδανικά, να του κρατήσει ευχάριστη συντροφιά, να εμπλουτίσει τις εμπειρίες, τις γνώσεις, την πνευματικότητά του. Αν και τα ευεργετικά στοιχεία ενός βιβλίου υπερτερούν μπροστά σε κάθε αρνητική και χλευαστική αντίδραση, πλέον οι άνθρωποι τα έχουν αφαιρέσει από τη ζωή τους, χωρίς να συνειδητοποιήσουν ότι ουσιαστικά αφαιρούν ένα κομμάτι του εαυτού τους. Οι σημερινές συνθήκες ζωής, το εκπαιδευτικό σύστημα, η εικόνα που έχουν οι άνθρωποι για τα βιβλία αυξάνει την αποστροφή τους για αυτά, πράγμα πολύ λυπητερό και πολύ άσχημο. Στη διάρκεια της εργασίας μας κληθήκαμε να διαβάσουμε αρκετά βιβλία, να επισκεφτούμε βιβλιοθήκες, να ερευνήσουμε σχετικά με αυτό το θέμα και η αλήθεια είναι πως βρεθήκαμε απέναντι σε έναν ολότελα διαφορετικό κόσμο. Σε έναν κόσμο φαντασίας, γνώσεις, ομορφιάς, χαράς, συγκίνησης, λύπης, ονείρου, σε έναν κόσμο που κάθε άνθρωπος πρέπει να βρεθεί κι ύστερα αποφασίζει αν θα ξανακάνει ένα τέτοιο ταξίδι. Από την αναζήτηση μας σχετικά με τα βιβλία αποκομίσαμε πολλά πράγματα, τα οποία θέλουμε και οι υπόλοιποι να συνειδητοποιήσουν. Κάθε τι καινούργιο στη ζωή μας χρειάζεται χρόνο για να αφομοιωθεί, χρειάζεται χρόνο για να

γίνει ένα με εμάς. Ας προσπαθήσουμε όλοι να του δώσουμε χρόνο. Άλλοι θα αφευούμε στη μαγεία της ανάγνωσης, άλλοι ίσως να μην αναπτύξουμε έντονα συναισθήματα. Πάντως, το μόνο σίγουρο είναι πως κάποιο βιβλίο είναι αυτό που ταιριάζει στον καθένα, είναι αυτό που θα του γεννήσει τη βαθιά επιθυμία να το διαβάσει. Ας ψάξουμε, ας δοκιμάσουμε να πειραματιστούμε με τα βιβλία και σίγουρα από την διαδικασία αυτή μόνο κερδισμένοι και ικανοποιημένοι θα βγούμε.

Η ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γραφή ονομάζεται η απεικόνιση του λόγου με γραπτά σημεία, τα οποία επινόησε ο άνθρωπος για να επικοινωνεί με τους συνανθρώπους του και να τους μεταδίδει τα αισθήματά του, τις σκέψεις του ή διάφορα γεγονότα. Στην αρχή, ο άνθρωπος στην προσπάθειά του να επικοινωνήσει χρησιμοποιούσε απλές εικόνες ή και συνδυασμούς εικόνων. Ύστερα, ακολούθησε η μεταγενέστερη μορφή, κατά την οποία τα σύμβολα της γραφής αντικατέστησαν τα σημεία του προφορικού λόγου, έγιναν δηλαδή καθαροί ήχοι, συλλαβές, λέξεις και προτάσεις.

Η απεικόνιση των ιχνογραφημάτων αρχικά γινόταν σε αγγεία, βράχους, τοίχους κ.λ.π, αλλά με το πέρασμα του χρόνου η διαδικασία αυτή δεν εξυπηρετούσε τις ανάγκες μιας συνεχώς εξελισσόμενης κοινωνίας. Έτσι, η ανάγκη της χρήσης ενός πιο αναβαθμισμένου υλικού για την καταγραφή στοιχείων, έφερε στην επιφάνεια τον πάπυρο. Ο αρχαιότερος πάπυρος, που σώζεται σήμερα και είναι της εποχής του 2500 π.χ., φυλάγεται στο Παρίσι.. Από τον 4ο αιώνα γενικεύεται η χρήση της περγαμηνής, ενώ το χαρτί αρχίζει να διαδίδεται από το 12ο αιώνα μέσω του χαρτοποιείου της Βαγδάτης, παρ' όλο που ήταν γνωστό στους Κινέζους από τα αρχαία χρόνια, και να παράγεται βιοτεχνικά σε εργαστήρια αντιγραφών, ανοίγοντας το δρόμο για τους εκδοτικούς οίκους. Τα πιο σημαντικά αλφάβητα που χρησιμοποιούνται σήμερα σε παγκόσμια κλίμακα είναι το λατινικό, το κυριλλικό και το αραβικό.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Τα πρώτα γραπτά μνημεία στην Ελλάδα βρέθηκαν στην Πύλο, στις Μυκήνες και στη Κνωσό και είναι γραμμένα σε Γραμμική Α και Γραμμική Β γραφή. Η Γραμμική Α δεν έχει διαβαστεί ακόμη, σε αντίθεση με τη Γραμμική Β, που είναι συλλαβική γραφή και περιλαμβάνει 88 σημεία και περίπου 160 ιδεογράμματα. Στη συνέχεια έχουμε την ομηρική γλώσσα, στην οποία γράφτηκε η Ιλιάδα και η Οδύσσεια, μία καθαρά λογοτεχνική γλώσσα που δε μιλήθηκε ποτέ και πουθενά. Το κλασικό ελληνικό αλφάβητο είχε για πρότυπό του το φοινικικό αλφάβητο και γνώρισε μεγάλη διάδοση στις αποικίες του Μεγάλου Αλεξάνδρου και αργότερα στα βυζαντινά χρόνια.

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η τυπογραφία είναι η τέχνη με την οποία γίνεται δυνατή η αναπαραγωγή κειμένων σε μεγάλο αριθμό αντιτύπων με στοιχεία κινητά ή και άλλες μεθόδους γρήγορα και εύκολα. Πριν από το 15 μΧ. αιώνα τα βιβλία που κυκλοφορούσαν στην Ευρώπη ήταν χειρόγραφα ή τυπωμένα με ξυλογραφίες. Ένας Γερμανός χρυσοχόος, ο Γουτεμβέργιος από το Μάιντς , έκανε τις πρώτες προσπάθειες για να βρει έναν τρόπο «τεχνητής γραφής», όπως αρχικά ονομάστηκε η τυπογραφία. Από τότε η τέχνη αυτή αναπτύχθηκε γρήγορα, γνωρίζοντας μεγάλη άνθηση το 18ο αιώνα στη Μεγάλη Βρετανία και γνώρισε στη συνέχεια ραγδαία εξάπλωση στον υπόλοιπο κόσμο. Η εφεύρεση του Γουτεμβέργιου επέτρεψε για πρώτη φορά τη μαζική παραγωγή τυπωμένων βιβλίων και έκανε τα βιβλία προσιτά σε όλους, αποτελώντας το σημαντικότερο όπλο κατά του αναλφαριθμισμού.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Βιβλίο ονομάζεται ένα σύνολο έντυπων φύλλων ραμμένων από τη μία πλευρά. Το πρώτο βιβλίο εκδόθηκε το 1456 στη Μαγεντία από τον εφευρέτη της τυπογραφίας, τον Γουτεμβέργιο. Ήταν μια Βίβλος τυπωμένη σε σελίδες των 42 γραμμών (στίχων) χωρίς αρίθμηση ή τίτλο, ενώ είναι το μοναδικό βιβλίο του Γουτεμβέργιου που σώζεται μέχρι σήμερα. Τα βιβλία που εκδόθηκαν μέχρι τον Ιανουάριο του 1501 ονομάζονται αρχέτυπα και ήταν επηρεασμένα από την παράδοση των χειρογράφων. Στην εποχή της Αναγέννησης αρχίζει να κυκλοφορεί ευρύτατα το έντυπο βιβλίο στην Ιταλία, που γίνεται το κέντρο του εμπορίου στο δυτικό κόσμο. Ακολουθούν η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες. Το 16ο αιώνα τυπώθηκαν 520 χιλιάδες βιβλία, ενώ ο αριθμός αυτός αυξήθηκε το 19ο αιώνα σε 8 εκατομμύρια.

Ορισμένοι ερευνητές θεωρούν ως το πρώτο ελληνικό βιβλίο τα «Ερωτήματα» του Μανουήλ Χρυσολωρά, που είναι στοιχειοθετημένο σε ελληνολατινικό κείμενο και έχει εκδοθεί το 1471. Πάντως το πρώτο αμιγώς ελληνικό βιβλίο είναι η «Επιτομή των οκτώ του λόγου μερών» του Βυζαντινού λόγιου Κωνσταντίνου Λάσκαρη, που εκδόθηκε το 1476 στο Μιλάνο, όπως άλλωστε και όλα τα ελληνικά βιβλία τα πρώτα χρόνια μετά την εφεύρεση της τυπογραφίας. Πολύ αργότερα, και αφού στο μεταξύ ελληνικά βιβλία έφταναν στην Ελλάδα τυπωμένα στην κεντρική Ευρώπη και ύστερα στη Ρωσία, στην Κωνσταντινούπολη και στη Μικρά Ασία, τυπώθηκαν για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο βιβλία, μετά το 1821.

Το Βιβλίο, επομένως, είναι υλικός φορέας γραπτού ή και εικαστικού περιεχομένου. Βιβλίο αποκαλείται επίσης το σύνολο του περιεχομένου του αντικειμένου αυτού ως πνευματικό έργο. Αν και η ύπαρξη του έντυπου λόγου χρονολογείται από την απαρχή της ανθρώπινης ιστορίας, το βιβλίο αποτελεί το κατεξοχήν μέσο διάδοσης της γνώσης από την εφεύρεση της τυπογραφίας από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο έως και σήμερα. Η αξία και το περιεχόμενο του βιβλίου συνδέθηκε περισσότερο με τη λογοτεχνία, την επιστήμη, και τη θρησκεία. Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας το βιβλίο εμφανίζεται τις τελευταίες δεκαετίες και σε μη υλικούς φορείς όπως το *ηλεκτρονικό βιβλίο* (e-book) και το *ακουστικό βιβλίο*. Με την εμφάνιση του βιβλίου έρχεται στην επιφάνεια και ο όρος της φιλιαναγνωσίας.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Ο ΟΡΟΣ «ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ»

Η «φιλιαναγνώσια» ορισμικά παραπέμπει στη θετικά προσδιορισμένη σχέση του αναγνώστη με το βιβλίο ως το κατεξοχήν είδος, στην έκφραση της γραπτής ύλης ενώ ταυτόχρονα εμπειριέχει τις εξειδικευμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες στοχεύουν στην διαμόρφωση αυτής της σχέσης μέσα από την ανάπτυξη αναγκαίων γνωστικών αλλά και κοινωνικών δεξιοτήτων και αισθητικών κριτηρίων. Ο όρος «φιλιαναγνώσια» αποτελεί μια ιδιαίτερη και εύστοχη γλωσσική επιλογή που προσδιορίζει ένα ευρύ πεδίο σημασιών, δράσεων και αξιών που συνδέονται με τις πολυεπίπεδες σχέσεις ανθρώπου και βιβλίου.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Οι πρώτες βιβλιοθήκες υπήρχαν στη Μεσσοποταμία ήδη από το 3000 π.χ. Ανασκαφές που έγιναν στη Νινευή το 1850 έφεραν στο φως χιλιάδες πήλινες πινακίδες με σφηνοειδή γραφή, μεθοδικά ταξινομημένες και καταλογογραφημένες, που αποτελούσαν το αρχείο του βασιλιά Ασουρμπανιπάλ (668-626 π.χ.). Οι βιβλιοθήκες ανάλογα με το είδος των βιβλίων που υπάρχουν σε αυτές διακρίνονται σε γενικές και ειδικές, ανάλογα με το φορέα τους σε δημόσιες, δημοτικές, κοινοτικές και ιδιωτικές, ενώ ανάλογα με το σκοπό τους σε λαϊκές, παιδικές, σχολικές, πανεπιστημιακές, αγροτικές, ιατρικές, μουσικές, θεατρικές, τεχνικές, οικονομικές και ιστορικές.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πρώτη ελληνική βιβλιοθήκη ιδρύθηκε από τον Πεισίστρατο τον 6ο π.χ. αιώνα και ήταν δημόσια. Τη βιβλιοθήκη αυτή ο Ξέρξης την μετέφερε στην Περσία, όπου και παρέμεινε μέχρι την επιστροφή της στους Αθηναίους. Άλλη μεγάλη ελληνική βιβλιοθήκη της αρχαιότητας ήταν εκείνη της Περγάμου, που ιδρύθηκε τον 2ο π.χ. αιώνα από τον Άτταλο Α' ή το γιο του Ευμενή Β'. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο, η βιβλιοθήκη περιείχε ήδη 200.000 τόμους όταν ο Αντώνιος τη μετέφερε στην Αλεξάνδρεια. Η πρώτη βιβλιοθήκη του νέου ελληνικού κράτους ιδρύθηκε από τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια το 1828 στην Αίγινα. Το 1832, με διάταγμα η βιβλιοθήκη ονομάστηκε Δημόσια και ορίστηκε διευθυντής της ο Γεώργιος Γεννάδιος. Το 1834 μεταφέρθηκε στην Αθήνα, έχοντας περίπου 8 χιλιάδες τόμους. Το 1842 η βιβλιοθήκη, που είχε ήδη 15 χιλιάδες τόμους, ενώθηκε τοπικά και διοικητικά με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αθηνών, που είχε ιδρυθεί το 1838, και μεταφέρθηκε στο κτήριο του Πανεπιστημίου. Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας έχει σήμερα περισσότερους από 2,5 εκατομμύρια τόμους βιβλίων ελληνικών και ξένων. Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο εισέρχονται σ' αυτή 25 χιλιάδες τόμοι εντύπων, συνολικού όγκου 150 κυβικών μέτρων.

ΤΙ ΛΕΜΕ “ΚΑΛΟ” ΒΙΒΛΙΟ

Ένα βιβλίο για να θεωρείται καλό, δεν υπάρχει λόγος να έχει κερδίσει απαραίτητα κάποια διάκριση, Επίσης, δεν υπάρχει λόγος να είναι ούτε best seller, ούτε έχει καταγραφεί σε κάποια προτεινόμενη λίστα. Ένα βιβλίο είναι καλό, απλά όταν ο αναγνώστης το απολαμβάνει, επηρεάζεται από αυτό και του προκαλούνται διάφορα συναισθήματα. Υπάρχουν πολλά και διαφορετικά είδη βιβλίων που καλύπτουν τις ανάγκες του κάθε αναγνώστη ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τα βιώματά του. Αυτά διακρίνονται σε αρκετές κατηγορίες μερικές από τις οποίες είναι η αλληγορία, τα διηγήματα, οι επιτάφιοι λόγοι, τα μυθιστορήματα, οι νουβέλες, τα ποιήματα, η προφορική λογοτεχνία και τα κόμικς. Ωστόσο, υπάρχουν και κατηγορίες βιβλίων, που εξυπηρετούν τις ανάγκες των τυφλών. Μία από τις πιο γνωστές μεθόδους που εφαρμόστηκαν για τον συγκεκριμένο αυτό σκοπό είναι, η γνωστή σε όλους μας μέθοδος Μπράιγ η οποία επιτρέπει στους τυφλούς να διαβάζουν βιβλία, όμως όχι και κόμικς, καθώς είναι δύσκολο να σχηματιστούν οι εικόνες για να τις αντιλαμβάνονται οι τυφλοί. Όμως ένας Δανός σχεδιαστής ξεπέρασε αυτή τη δυσκολία, πετυχαίνοντας έτσι να δημιουργήσει ένα απλό κόμικ για τυφλούς, το πρώτο του είδους του, που εξυπηρετεί πλέον αυτές τις ανάγκες.

Επιπλέον, ένας εναλλακτικός και πρωτότυπος τρόπος προσέγγισης της μάθησης είναι το Photoreading. Το σύστημα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύκολα, από άτομα όλων των ηλικιών, με σκοπό να έχουμε την δυνατότητα να διαβάσουμε γρήγορα από ένα e-mail, μια εφημερίδα, ένα βιβλίο για απόλαυση μέχρι και βιβλία με δύσκολο τεχνικό υλικό. Βασίζεται κυρίως στις τελευταίες ανακαλύψεις που αφορούν τον ανθρώπινο εγκέφαλο και συνθέτει πολλούς διαφορετικούς τρόπους διαβάσματος. Μέχρι σήμερα έχει ανακαλυφθεί ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να αποθηκεύονται οι πληροφορίες στην μακροπρόθεσμη μνήμη μας είναι η επανάληψη. Το σύστημα του Photoreading αποτελείται από πέντε βασικά βήματα με τα οποία, γίνεται μία σταδιακή και επαναλαμβανόμενη έκθεση στις πληροφορίες και ταυτόχρονα ταξινόμηση και οργάνωση στο διάβασμα, διευκολύνοντας έτσι την καλύτερη δυνατή αφομοίωση πληροφοριών. Τα αποτελέσματα του συστήματος είναι να μπορείς να:

1. να διαβάζεις μέχρι και 10 φορές γρηγορότερα
2. να ταξινομείς και να διατηρείς στη μνήμη σου ό,τι διαβάζεις
3. να διατηρείς την συγκέντρωσή σου απόλυτη
4. να κάνεις το διάβασμα ευχάριστη διαδικασία, ελέγχοντας το στρες
5. να έχεις καλύτερο αποτέλεσμα μειώνοντας τον χρόνο της μελέτης σου

ΣΚΟΠΟΙ- ΣΤΟΧΟΙ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ

Στις μέρες μας το πρόγραμμα κάθε ανθρώπου είναι υπερφορτωμένο εξαιτίας διάφορων υποχρεώσεων και λόγω των δύσκολων καταστάσεων που βιώνει νιώθει πιεσμένος. Σύμφωνα με τους επιστήμονες ένα βιβλίο βοηθάει τον άνθρωπο να χαλαρώσει αλλά συγχρόνως του προσφέρει και πολλά άλλα θετικά και ευεργετικά στοιχεία, όπως:

1. Πνευματική συγκρότηση και συναίσθημα

Η λογοτεχνία, ως μορφή τέχνης, μεταπλάθει την αντικειμενική πραγματικότητα με την αισθητική αξία που της προσδίδει. Η πρόκληση συγκίνησης, πρωταρχικό γνώρισμα της λειτουργίας της τέχνης του λόγου, όπως και κάθε τέχνης, είναι απόρροια της αισθητικής της αξίας. Ποικίλα συναισθήματα, πάθη, καημοί, διαλογισμοί του ανθρώπου, κοινωνικά προβλήματα μετατρέπονται από το δημιουργό σε αισθητική εποπτεία. Έτσι το ατομικό γίνεται γενικό. Το έργο κάθε λογοτέχνη αντανακλά, δημιουργικά, έναν ολόκληρο κόσμο ιδεών και πεποιθήσεων, που ενώνουν το συγγραφέα με την εποχή του ή τον αντιπαραθέτουν σ' αυτήν. Έτσι κάθε λογοτέχνημα μέσα από την αισθητική ανασύνθεση του κόσμου της ανάγκης, μας οδηγεί στην εσωτερική ελευθερία και συμβάλλει γενικότερα στη συγκρότηση της πνευματικής μας ζωής.

2. Γραμματισμός-Λεξιλόγιο

Ειδικότερα οι Robinson και Spodek παρατηρούν ότι η λογοτεχνία αποτελεί μια προφανή πηγή ποικιλίας στη χρήση λέξεων και λεξιλογίου. Η παιδική λογοτεχνία και συγκεκριμένα οι μικρές εικονογραφημένες ιστορίες, μπορούν να βοηθήσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Την παραπάνω διαπίστωση έρχεται να επιβεβαιώσει μία πρόσφατη έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε σε ελληνικά νηπιαγωγεία, αποδεικνύοντας ότι η ανάγνωση ενός λογοτεχνικού βιβλίου προσαρμοσμένου στην προσληπτική ικανότητα του παιδιού, βγάζει το παιδί από τον καθημερινό λόγο και το οδηγεί σε νέες –φανταστικές μεν- αλλά ευχάριστες καταστάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν επικοινωνία, η οποία θα επενδυθεί με κατάλληλο λεξιλόγιο, γεγονός που θα βοηθήσει στον εμπλουτισμό του. "Όλοι ξέρουμε", τόνισε η ομιλήτρια "ότι οι άνθρωποι γίνονται αναγνώστες στην παιδική ηλικία... Είναι καθήκον μας ως γονέων, δασκάλων ή δημιουργών ν' ανοίξουμε το δρόμο των παιδιών προς τη λογοτεχνία.

3. Ευφυΐα

Ένα από τα οφέλη της ανάγνωσης βιβλίων είναι ότι βοηθάει τον εγκέφαλό μας να λειτουργεί σωστά. Το διάβασμα αποτελεί μια καλή άσκηση για το μυαλό και το νου μας. Μπορεί να βοηθήσει τον εγκέφαλο μας να εκτελεί όλες τις λειτουργίες του πάντα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Όταν διαβάζουμε, αναγκάζουμε το μυαλό μας να σκέφτεται περισσότερο και αυτό μπορεί να μας κάνει πιο οξυδερκείς. Αλλά για να εξασκείται ο εγκέφαλος με το διάβασμα, οι ειδικοί επισημαίνουν ότι πρέπει η ανάγνωση βιβλίων να γίνεται σε τακτική βάση.

4. Φαντασία και Σκέψη

Η ανάγνωση βιβλίων καλλιεργεί τη σκέψη, την κρίση και τη φαντασία. Ο άνθρωπος εκτονώνεται και ικανοποιείται συναισθηματικά ζώντας έμμεσα τα βιώματα των ηρώων, κάτι που είναι πολύ σημαντικό γι' αυτόν. Ας μην ξεχνάμε ότι ο κόσμος σήμερα είναι απρόσωπος και μηχανοποιημένος, με αποτέλεσμα

τίποτα να μην συγκινεί και να μην προκαλεί το θαυμασμό του αναγνώστη. Δεν παύει, όμως, να έχει έναν πλούσιο συναισθηματικό κόσμο και έχει ανάγκη να ζήσει τις συγκινήσεις που του προκαλεί η περιπέτεια, η εξερεύνηση, το άγνωστο, κι αυτό το ζει μέσω των ηρώων των βιβλίων. Χαίρεται, αγωνιά και ικανοποιείται με τις εμπειρίες τους. Παρόλο που ζει σ' ένα κόσμο βίας ικανοποιείται να βλέπει το δίκαιο και το καλό να θριαμβεύουν, γιατί ο αναγνώστης έχει ανεπτυγμένο το αίσθημα του δικαίου. |

5. Χαλάρωση

Το άγχος αποτελεί ένα παράγοντα κινδύνου που προδιαθέτει σε διάφορες επικίνδυνες καταστάσεις, όπως οι καρδιακές παθήσεις. Το διάβασμα όμως μας δίνει την ευκαιρία να ηρεμήσουμε και να περιορίσουμε το άγχος. Ειδικά η ανάγνωση βιβλίων φαντασίας πριν τον ύπνο, σύμφωνα με τους ειδικούς, αποτελεί μια δραστηριότητα που μας χαλαρώνει και μας βοηθάει να αντιμετωπίσουμε ό, τι μας στρεσάρει. Η μέθοδος αυτή μάλιστα θεωρείται πολύ αποτελεσματική στην αντιμετώπιση του άγχους. “Η μελέτη μας έδειξε πως έπειτα από 6 λεπτά διάβασμα, τα επίπεδα στρες στον οργανισμό των εθελοντών μειώθηκαν κατά 68%”. «Αντίστοιχα, με την μουσική μειώθηκαν κατά 61%, με έναν καφέ κατά 54%, με μία βόλτα κατά 42% και με ένα βιντεοπαιχνίδι κατά 21%. Το να “χάνεται” κανείς σε ένα αγαπημένο του βιβλίο, αναδείχτηκε το καλύτερο μέσον χαλάρωσης”

6. Λύσεις στα προβλήματα/Πάρτι στον εγκέφαλο

Το βιβλίο αποτελεί παράθυρο στη φαντασία αλλά και τη σκέψη του αναγνώστη. Ο συνδυασμός της εικονογράφησης με το κείμενο προσφέρει διπλή αισθητική απόλαυση: στα μάτια και στ' αυτιά. Η δύναμη που έχουν οι εικόνες και οι λέξεις του επιτρέπουν να ταξιδέψει στο χώρο της φαντασίας, να ονειρευτεί, να σκεφτεί μεγάλα ζητήματα τα οποία μια ιστορία μπορεί να προσεγγίσει με απλό τρόπο, συγκαλυμμένα στη ροή του παραμυθιού και ίσως να βρει λύσεις σε θέματα που τον απασχολούν. Επίσης, μαθαίνει τη δύναμη των λέξεων και της έκφρασης ως επικοινωνία με τον εαυτό και τους άλλους.

7. Ποιότητα αισθήσεων – Ποιότητα ζωής

Το διάβασμα βελτιώνει την όραση και την ακοή. Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι το διάβασμα μπορεί να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο επεξεργάζεται ο εγκέφαλος τις οπτικές πληροφορίες, αλλά και την ακουστική ικανότητά μας. Μια ακόμη έρευνα έδειξε πως τα οφέλη αυτά δεν αποκομίζουν μόνο όσοι μαθαίνουν να διαβάζουν από παιδιά, αλλά και όσοι μαθαίνουν ανάγνωση μετά την ενηλικίωσή τους.

8. Συναισθηματική καλλιέργεια και πνεύμα

Η ανάγνωση καλλιεργεί τη "συναισθηματική αγωγή", ανοίγει απεριόριστα πεδία στοχασμού και κριτικού προβληματισμού, οδηγεί τον αναγνώστη στο να διαμορφώνει στάσεις ζωής και ν' αναζητεί απαντήσεις σε ερωτήματα

καθολικής σημασίας. Η ανάγνωση της λογοτεχνίας υποκινείται διαρκώς από την απόλαυση. Είναι μια ανάγκη, στο μέτρο που η απόλαυσή της την καθιστά ανάγκη. Ποτέ δεν αποτελεί καθήκον, φυσική ή ηθική υποχρέωση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, σηματοδοτεί το χώρο της ιδιωτικής ζωής αλλά και την ελεύθερη βούληση του ατόμου. Ο αναγνώστης που απολαμβάνει τη λογοτεχνία (που διαβάζει επειδή απολαμβάνει) δεν παύει να την αναζητά και να τη θεωρεί αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής του ζωής. (...) Τις στιγμές της ανάγνωσης ο χρόνος διαστέλλεται και εμπλουτίζεται με εμπειρίες που διευρύνουν τα όρια της ατομικής ζωής. Ελεύθερες από το ρευστό και το εφήμερο, οι στιγμές της ανάγνωσης μας οδηγούν σε αποκαλύψεις και συγκινήσεις μέσα από τις οποίες ακούμε τον ψίθυρο του αιώνιου.

9. Αυτογνωσία-Αυτομόρφωση

Με τον όρο αυτομόρφωση περιγράφουμε μία σύνθετη εκπαιδευτική διαδικασία, της οποίας θεμελιώδης κινητήρια δύναμη είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, που έχοντας επίγνωση των αναγκών και των επιθυμιών του, καλείται να συμβάλει αποφασιστικά στην πορεία της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής του κατάρτισης". Με άλλα λόγια, η αυτομόρφωση είναι η ατομική διαδικασία για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, μέσω θεσμοθετημένων, εκπαιδευτικών δομών και με τη χρήση διαφόρων μέσων. Το πιο βασικό βήμα, βέβαια, για την αυτομόρφωση είναι η ειλικρινής και συνειδητή επιθυμία, η οποία την καθιστά ανάγκη και τρόπο ζωής.

10. Εμπειρίες

Η λέξη «βιβλιοφάγος» φανερώνει πολλά: Τρώει κανείς όταν πεινάει. Όταν «τρώει» βιβλία, σημαίνει πως θέλει να χορτάσει το πνεύμα του. Οι δυο αυτές πείνες, η σωματική και η πνευματική, ίσως να μοιάζουν αρκετά. Όταν αρρωσταίνουμε ή είμαστε λυπημένοι, μπορεί να μην έχουμε όρεξη να φάμε. Αυτή η ανορεξιά είναι παροδική. Μόλις περάσει αυτό που την προκαλεί, η όρεξη επανέρχεται. Έτσι συμβαίνει και με την τροφή του μυαλού. Είναι φορές που νιώθουμε κουρασμένοι και δεν έχουμε όρεξη να διαβάσουμε. Ή είμαστε υποχρεωμένοι να διαβάσουμε κάτι που δε μας ενδιαφέρει πολύ. Μόλις όμως η κόπωση περάσει ή βρούμε κάποιο βιβλίο που μας αρέσει, αρχίζουμε το διάβασμα.

11. Πρόληψη της άνοιας

Σύμφωνα με τους ειδικούς το διάβασμα μειώνει τον κίνδυνο εκδήλωσης της νόσου του Αλτσχάιμερ. Με το ουσιαστικό και προσεκτικό διάβασμα ενός εντύπου ή βιβλίου, βελτιώνεται αμέσως η ποιότητα του εγκεφαλικού ιστού. Κατά την ανάγνωση, ο εγκέφαλος τονώνεται και διεγείρεται. Η διέγερση αυτή που προκαλείται στον εγκέφαλό μας από τη μελέτη, αν συμβαίνει τακτικά, μπορεί να βοηθήσει στην πρόληψη εγκεφαλικών διαταραχών συμπεριλαμβανομένης της νόσου του Αλτσχάιμερ

12. Καταπολέμηση της αυπνίας

Επιπλέον, το διάβασμα μας βοηθάει να αντιμετωπίσουμε την αυπνία και να υιοθετήσουμε υγιείς συνήθειες ύπνου. Αν έχετε συνηθίσει να διαβάζετε βιβλία πριν κοιμηθείτε, τότε η συνήθεια αυτή συμβάλλει στη ρύθμιση του βιολογικού ρολογιού του σώματος σας και στέλνει το σήμα στον εγκέφαλο ότι ήρθε η ώρα να κοιμηθεί. Το διάβασμα λοιπόν μπορεί να σας βοηθήσει με αυτόν τον τρόπο να κοιμηθείτε ήσυχα και να ξυπνήσετε ανανεωμένοι το πρωί.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΜΕΘΟΔΙΚΟΤΕΡΗ ΜΕΛΕΤΗ

Παρακάτω παρατίθενται κάποιες συμβουλές για την καλύτερη, πιο ευχάριστη και μεθοδικότερη μελέτη:

- Να κρατάτε πάντα σημειώσεις όταν διαβάζετε, με το δικό σας (πάντα) τρόπο, χρησιμοποιώντας δικά σας κωδικά στοιχεία που θα σας βοηθήσουν να αφομοιώνετε και να επαναφέρετε στη μνήμη σας αυτά που διαβάζετε.
- Βρείτε λέξεις “κλειδιά” στο κείμενο που θα σας βοηθήσουν να θυμηθείτε και να επαναφέρετε στο μυαλό σας συνειρμικά το κεντρικό νόημα του κεφαλαίου ή μιας παραγράφου.
- Στα βιβλία σας, αντίθετα με το τι σας μάθαιναν στο δημοτικό, να γράφετε και να σημειώνετε, όχι βέβαια ποιήματα και στιχάκια, αλλά χρήσιμα για σας στοιχεία με ένα μολύβι ή με στυλό. Χρησιμοποιήστε μικρά γράμματα δίπλα στο κείμενο, χωρίς να μουτζουρώνετε τα λόγια του βιβλίου. Για παράδειγμα, δίπλα σε μία παράγραφο, γράψτε την ερώτηση στην οποία πιθανόν να απαντά αυτή ή με μία περιληπτική, τηλεγραφική φράση σημειώστε τον παράγοντα ή το στοιχείο στο οποίο αναφέρεται. Υπογραμμίστε, όχι άκριτα όλο το κείμενο, αλλά μόνο τις φράσεις ή τις λέξεις κλειδιά που πρέπει να προσέξετε και αποτελούν τα κεντρικά σημεία του κειμένου.
- Μην αποστηθίζετε μηχανικά! Μην είστε “παπαγάλοι”. Φροντίστε πρώτα από όλα να καταλάβετε τι λέει το κείμενο, να το έχετε αφομοιώσει ουσιαστικά. Μπορεί να σας ρωτήσουν την ίδια ερώτηση με δέκα παρόμοιους τρόπους. Δεν μπορείτε να απαντήσετε μηχανικά και η ακριβής αποστήθιση δεν είναι σίγουρο ότι θα σας σώσει τη στιγμή της γραπτής εξέτασης.
- Κάντε συνεχώς επαναλήψεις κεφαλαίων ή ενοτήτων. Δεχτείτε με χαρά (εάν μπορείτε) τα διαγωνίσματα που σας βάζουν στο σχολείο.
- Συγκεντρώνετε κατά μάθημα τα διαγωνίσματα που γράφετε και σημειώνετε σε πίνακα τους βαθμούς που παίρνετε για να παρακολουθείτε την πορεία της επίδοσής σας.
- Γράψτε σε κατάλογο τα θέματα των πρόχειρων εξετάσεών σας και σημειώστε ποια δεν έχετε αφομοιώσει ολοκληρωτικά για να επανέλθετε σε αυτά.
- Μάθετε να αυτοαξιολογείστε, να γίνεστε ο διορθωτής και εξεταστής του εαυτού σας. Πρέπει κάθε στιγμή να ξέρετε τι δεν γράψατε καλά, τι

παραλείψατε, τι βαθμό περίπου παίρνετε χωρίς να υπερτιμάτε ή να υποτιμάτε το γραπτό σας.

- Προσπαθήστε να συγκεντρώνετε την προσοχή σας στην ώρα της παράδοσης κρατώντας πάντα σημειώσεις. Κανενός είδους διάβασμα δεν μπορεί να αναπληρώσει το κέρδος της παρακολούθησης της διδακτικής πράξης.
- Καλό θα ήταν να ενημερώνεστε από άρθρα επιστημονικά, κοινωνικά, οικολογικά, οικονομικά, από εφημερίδες ή περιοδικά ή ακόμα και από σχετικά ντοκιμαντέρ ή συζητήσεις στην τηλεόραση. Αυτά θα σας βοηθήσουν να ενισχύσετε την επιχειρηματολογία σας, το λεξιλόγιό σας και να αποκτήσετε χρήσιμες δεξιότητες επικοινωνίας και χρήσης της γλώσσας.

ΤΙ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Σε κάθε βιβλίο βρίσκουμε μια διαφορετική άποψη για τη ζωή.

Είναι σαφώς η άποψη του συγγραφέα που μας παρουσιάζει έναν εναλλακτικό τρόπο προσέγγισης του κόσμου. Ίσως αυτό που αναζητάμε σε ένα βιβλίο είναι η διαφυγή, συλλογισμοί, διαφορετικές οπτικές γωνίες, διέγερση και απαντήσεις σε κάποια ερωτήματα. Δηλαδή να εισχωρήσουμε σε άλλα επίπεδα της πραγματικότητας. Κάποιος, είχε πει πως «τα βιβλία είναι σαν καθρέφτες: κοιταζόμαστε σε αυτά και ανακαλύπτουμε ποιοι είμαστε». Είναι σαν το βιβλίο να μιλάει και η ψυχή να αναζητά τις απαντήσεις της.

Ο Μάρσελ Προυστ είχε αναφέρει πως «υπάρχει μια φιλία ανάμεσα στον αναγνώστη και το βιβλίο.» Αυτός ο τύπος φιλίας μας βοηθά να καταλάβουμε καθώς επίσης και να ανακαλύπτουμε νέους τρόπους για να παρατηρούμε τη ζωή. Το διάβασμα ενός βιβλίου δεν είναι μόνο ένα μυστικό ταξίδι με τον συγγραφέα, που μας εισάγει στον κόσμο του. Λειτουργεί και σαν κάθαρση για να βρούμε τον εαυτό μας και να τον κατανοήσουμε.

Εννοείται ότι δεν είναι ανάγκη να έχουμε το πάθος του Προυστ για να διαβάσουμε ένα βιβλίο. Αλλά αν σας λέγαμε πώς μια ωρίτσα ή έστω μισή την ημέρα αρκεί ώστε να το μυαλό σας να ταξιδέψει μακριά και από τα καθημερινά προβλήματα που σας βυθίζουν στη δυσaréσκεια. Όπως λέει και μια κινέζικη παροιμία ένα βιβλίο είναι ένας κήπος που τον κουβαλάμε στην τσέπη μας.

Καθιερώστε το λοιπόν. Δεν έχετε να χάσετε τίποτα, αντιθέτως κερδισμένοι θα βγείτε.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Το βιβλίο είναι ένα μέσο επικοινωνίας της τέχνης, του ήθους, του πολιτισμού και της γνώσης. Η συγγραφή δεν θα πεθάνει ποτέ, γιατί το μόνο που χρειάζεται είναι μολύβι, χαρτί και έμπνευση.

Όμως, τα τελευταία χρόνια η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την ζήτηση του βιβλίου στην Ελλάδα.

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΠΕΧΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Είναι γεγονός πως ο Έλληνας αποφεύγει το διάβασμα του βιβλίου. Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, στην Ελλάδα το αναγνωστικό κοινό είναι αρκετά περιορισμένο και μάλιστα ο αριθμός των Ελλήνων που διαβάζει βιβλία μειώνεται όλο και περισσότερο.

Στην Ελλάδα μόνο ένας στους έντεκα παρουσιάζει ενδιαφέρον για ενημέρωση και πληροφόρηση. Αν αναλογιστούμε και το γεγονός ότι το διάβασμα μιας εφημερίδας απαιτεί από τον αναγνώστη λιγότερο χρόνο αλλά και λιγότερη προσπάθεια, θα διαπιστώσουμε πως τα πράγματα στη χώρα μας όσον αφορά στο διάβασμα του βιβλίου είναι ανησυχητικά. Οι περισσότεροι πιστεύουν πως δεν τους προσφέρει τίποτα το ουσιαστικό, δεν τους ωφελεί άμεσα και γι' αυτό προτιμούν τον ελεύθερο χρόνο τους να καταπιαστούν με ασχολίες που, τους ξεκουράζουν και τους ψυχαγωγούν καλύτερα από το βιβλίο. Άλλοι αντιμετωπίζουν το βιβλίο ως ένα άψυχο αντικείμενο που μπορεί όμως να διακοσμήσει τα άδεια ράφια. Υπάρχουν τέλος και αρκετοί- και αυτό είναι ανησυχητικό- που, επειδή σε κάποια φάση της ζωής τους αναγκάστηκαν και πείστηκαν να διαβάσουν βιβλία για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, θεωρούν πως τώρα έχουν εισέλθει σε μια πιο ρεαλιστική φάση της ζωής τους και δεν έχουν πλέον χρόνο για θεωρητικές, λογοτεχνικές και γενικότερα πνευματικές ανησυχίες. Η σχέση του Έλληνα με το βιβλίο οφείλεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό στο σύστημα παιδείας σε όλες τις βαθμίδες. Ο χαρακτήρας της παρεχόμενης μόρφωσης είναι σαφώς επιφανειακός και ανεδάφικος, καθώς προκρίνει την στείρα απομνημόνευση παρωχημένων γνώσεων, χωρίς να καλλιεργεί την κριτική ικανότητα του μαθητή. Το σχολικό εγχειρίδιο αποτελεί γι' αυτόν ένα σύνολο γνώσεων, οι οποίες επιβάλλεται να απομνημονευθούν όσο το δυνατόν καλύτερα, γεγονός που τον φορτώνει με ψυχολογική πίεση και άγχος. Έτσι αντιμετωπίζει το βιβλίο εχθρικά, αισθάνεται πως το σχολικό βιβλίο τον καταπιέζει, με αποτέλεσμα να διακατέχεται από ένα μίσος για όλα τα βιβλία. Αυτό εκφράζεται τις περισσότερες φορές και έμπρακτα με το θλιβερό θέαμα μαθητές να καίνε στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς όλα τα βιβλία τους με ένα τρόπο επιδεικτικό και εν μέρει εκδικητικό. Και αυτή είναι η μεγαλύτερη ζημιά που προκαλεί το ελληνικό σχολείο, καθώς είναι υπεύθυνο για το γεγονός ότι το μίσος για τα σχολικά εγχειρίδια διοχετεύεται σε κάθε άλλο βιβλίο όχι μόνο κατά τη διάρκεια της φοίτησης στο σχολείο αλλά και για όλη τους τη ζωή. Ωστόσο, δε θα πρέπει να παραγνωρίζουμε και το ρόλο της τηλεόρασης αλλά και των εξελιγμένων τεχνολογικά μέσων πληροφόρησης. Η τεχνολογική επανάσταση επέφερε σημαντικές αλλαγές στον τομέα της ενημέρωσης και της πρόσβασης στην πληροφορία. Ο ηλεκτρονικός τύπος, έχει κυριαρχήσει, καθώς ενημερώνει γρήγορα, έχοντας την εικόνα ως ισχυρότατο όπλο στο χέρι του. Η εικόνα υπερτερεί σε αμεσότητα και παραστατικότητα, καθώς σε συνδυασμό και με τον ήχο, μαγνητίζει τον τηλεθεατή. Έτσι, ενώ το διάβασμα του βιβλίου απαιτεί και προϋποθέτει συνεχή πνευματική εγρήγορση και προσπάθεια, ως πιο σύνθετη νοητική διεργασία, η τηλεόραση, με την

ταχύτητα που εναλλάσσονται τα γεγονότα και οι εικόνες, δεν επιτρέπει στον τηλεθεατή να κρίνει και να ελέγχει τις πληροφορίες. Όμως, εκτός από την τηλεόραση, μεγάλο μερίδιο ευθύνης αναλογεί και στο σύγχρονο τρόπο ζωής. Πιο συγκεκριμένα, στις σημερινές καταναλωτικές κοινωνίες κυριαρχεί ένα πνεύμα άκρατου υλικού ευδαιμονισμού. Η υπερεργασία, στην οποία αναπόφευκτα οδηγείται το άτομο, για να καλύψει τις όλο και μεγαλύτερες, συχνά πλασματικές, ανάγκες του, συμβάλλει όχι μόνο στην αισθητή μείωση του ελεύθερου χρόνου αλλά και στη μείωση της διάθεσης για ανάγνωση βιβλίων. Βέβαια, στην αδιαφορία αυτή του Έλληνα για τα βιβλία έχει συντελέσει και η ελιτίστικη στάση ορισμένων συγγραφέων. Στις παραπάνω βασικές αιτίες έρχονται να προστεθούν και κάποιες δευτερεύουσες σημασίας, που επηρεάζουν όμως και αυτές την μείωση του αναγνωστικού κοινού στην Ελλάδα. Τέτοιες είναι: η υψηλή έως απαγορευτική για την πλειοψηφία των λαϊκών στρωμάτων τιμή των βιβλίων, η ανεπαρκής για τα σημερινά δεδομένα προβολή και παρουσίαση του βιβλίου, η ελλιπής τροφοδοσία της επαρχίας με πληθώρα εκδόσεων κ.α. Από όλα τα παραπάνω, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα πως η κατάσταση στον τομέα της ανάγνωσης βιβλίων στη χώρα μας πρέπει να αλλάξει. Η οικογένεια, η εκπαίδευση και ειδικότερα το σχολείο έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν ουσιαστικά προς αυτήν την κατεύθυνση, να εμψυχήσουν δηλαδή τη βιβλιοφιλία στο νέο άνθρωπο. Επικουρικά σ' αυτό μπορεί να λειτουργήσει και η πολιτεία με τη χάραξη μιας πολιτιστικής πολιτικής για το βιβλίο, που θα στοχεύει στην προώθηση και προβολή του καλού βιβλίου.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΘΑ ΔΙΑΒΑΖΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ ΤΟΥΣ ΑΝ :

- Δεν είχαν τόσα πολλά ιδιαίτερα μαθήματα τα απογεύματα και επομένως, είχαν περισσότερο ελεύθερο χρόνο.
- Υπήρχαν περισσότερα είδη βιβλίων στη βιβλιοθήκη του σχολείου και βιβλία που ενδιαφέρουν/αρέσουν στους μαθητές.
- Όλη η οικογένεια διάβαζε περισσότερα βιβλία και ενθάρρυνε την ενασχόληση με το βιβλίο κατά τον ελεύθερο χρόνο.
- Οι γονείς είχαν περισσότερο χρόνο να ασχοληθούν με αυτό το θέμα και λιγότερο φόρτο (ώρες) εργασίας.
- Το σχολείο προωθούσε την ανάγνωση βιβλίων για διασκέδαση μέσα από διάφορες δραστηριότητες, όπως γνωριμία με συγγραφείς, παρουσίαση βιβλίων, δημιουργικές εργασίες σχετικά με λογοτεχνικά βιβλία, ύπαρξη/δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης.
- Μειωνόταν ο χρόνος που περνούσαν οι μαθητές στην τηλεόραση, στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και παίζοντας ηλεκτρονικά παιχνίδια

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Τα δικαιώματα του αναγνώστη, σύμφωνα με τον Daniel Pennac. Ο αναγνώστης έχει δικαίωμα:

- να μη διαβάζει,
- να πηδάει σελίδες,
- να μην τελειώνει ένα βιβλίο,
- να το ξαναδιαβάζει,
- να διαβάζει οτιδήποτε,
- στον μπόβαρισμό (ικανοποίηση αισθήσεων),
- να διαβάζει οπουδήποτε,
- να τσαλαβουτάει,
- να διαβάζει μεγαλόφωνα,
- να σιωπά.

Σκέψεις μαθητών

Πολλοί είναι οι μαθητές που δεν αντιμετωπίζουν το διάβασμα και τις υποχρεώσεις του σχολείου με τον καλύτερο τρόπο. Δυστυχώς το άγχος των υποχρεώσεων εμποδίζει τα παιδιά να δουν το σχολείο ως χώρο μάθησης και γνώσης. Τα διαγωνίσματα και οι γραπτές εξετάσεις θέτουν τα παιδιά σε μια άσχημη διαδικασία. Το γεγονός ότι καλούνται να αποστηθίζουν άκριτα και μηχανικά τα κείμενα των βιβλίων, τους δημιουργεί το αίσθημα μιας ανούσιας και αδιάφορης προσπάθειας. Επιπλέον, οι βαθμοί οι οποίοι κρίνουν ουσιαστικά την πορεία, την εικόνα και την προσπάθεια των μαθητών, δεν δίνουν χαρά και ικανοποίηση αλλά κυρίως προκαλούν άγχος, αίσθημα ανταγωνισμού και σε ορισμένες περιπτώσεις στεναχώρια και απογοήτευση. Ένα άλλο αρνητικό στοιχείο είναι ότι λόγω της μεγάλης ύλης που πρέπει να διδαχτεί, δεν μένει αρκετός χρόνος για να διεξαχθεί ουσιαστικός διάλογος μέσα στην τάξη. Το διάβασμα, λοιπόν, φαίνεται στους μαθητές κουραστικό, καθόλου εύκολο και δημιουργικό. Δεν υποκινούνται να διαβάσουν από προσωπική θέληση για δική τους ευχαρίστηση, αλλά από υποχρέωση. Όλα γίνονται με κάποιο σκοπό, παντού υπάρχουν κανόνες και κυρώσεις που εμποδίζουν τα παιδιά να εκφράζονται ελεύθερα και να νιώθουν ότι με το διάβασμα αποκομίζουν σημαντικές γνώσεις στη ζωή τους.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μοιράσαμε ερωτηματολόγια στους μαθητές γυμνασίου και λυκείου του χωριού μας, συγκεντρώσαμε τις απαντήσεις και αφού τις επεξεργαστήκαμε, καταλήξαμε στα παρακάτω συμπεράσματα.

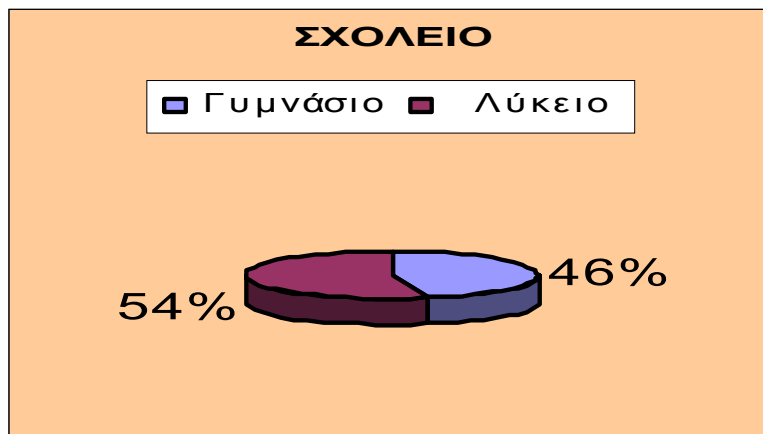
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

μαθητών της Α λυκείου στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας με θέμα:
Διαβάζουμε;

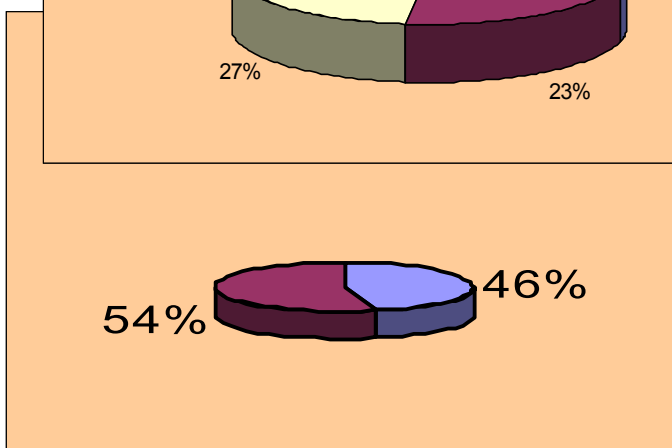
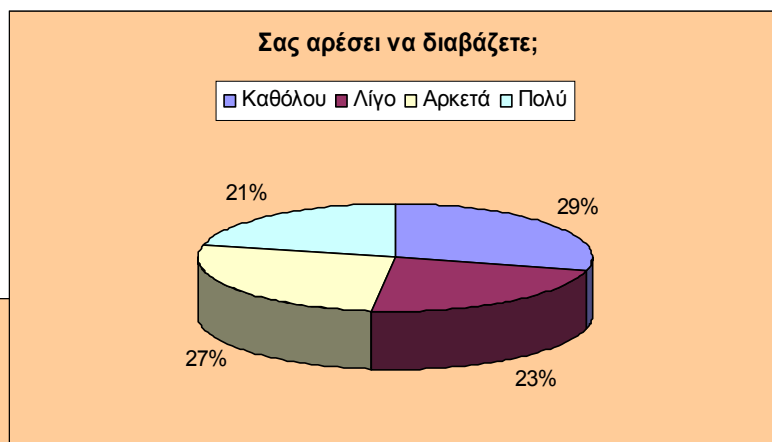
Σημειώστε το φύλο σας
Κορίτσι   Αγόρι

Σημειώστε το σχολείο σας
 Γυμνάσιο   Λύκειο

1. Σας αρέσει να διαβάζετε;
 Καθόλου   Λίγο   Αρκετά   Πολύ

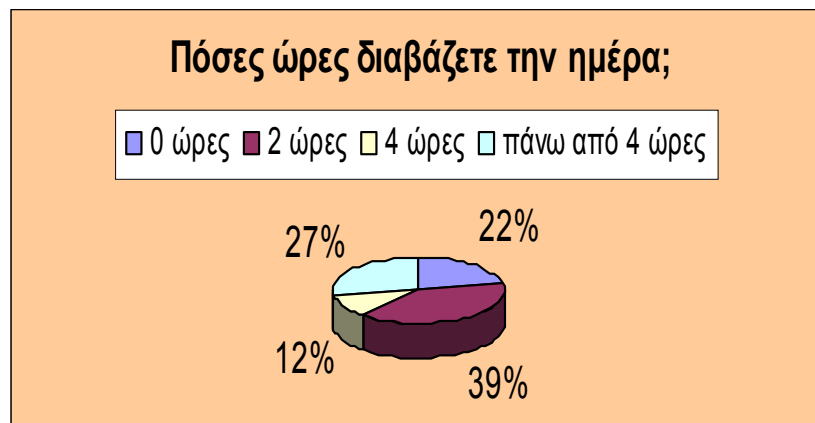

2. Τι σας αρέσει να διαβάσετε;
 Κόμικς-περιοδικά   Λογοτεχνία   Διαδίκτυο   Σχολικά βιβλία

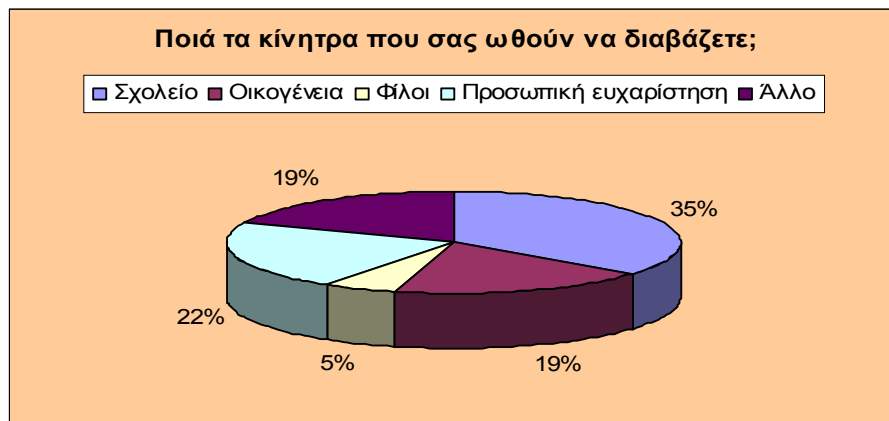
3. Πόσες ώρες διαβάσετε την ημέρα;
 0   2   4   πάνω από 4

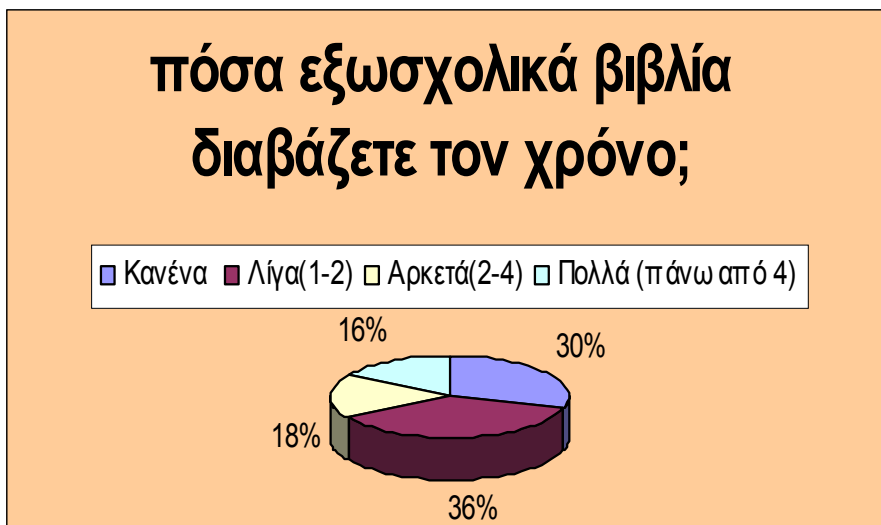
Πατέρας   Μητέρα   Αδέλφια   Κανένας

5. Ποιά τα κίνητρα που σας ωθούν να διαβάζετε;
 Σχολείο   Οικογένεια   Φίλοι   Προσωπική ευχαρίστηση   Άλλο

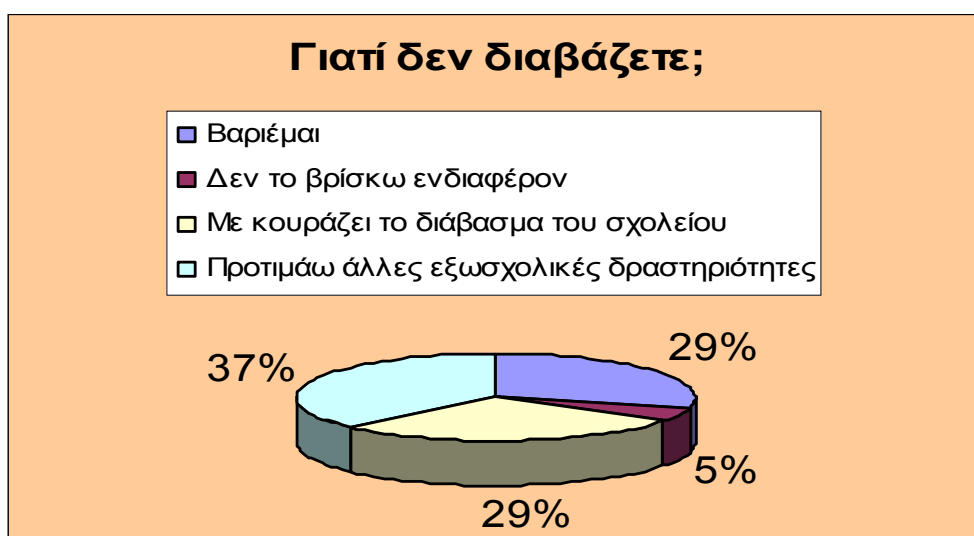
6. Πόσα εξωσχολικά βιβλία διαβάζετε το χρόνο;
 Κανένα   Λίγα(1-2)   Αρκετά(2-4)   Πολλά(πάνω από 4)

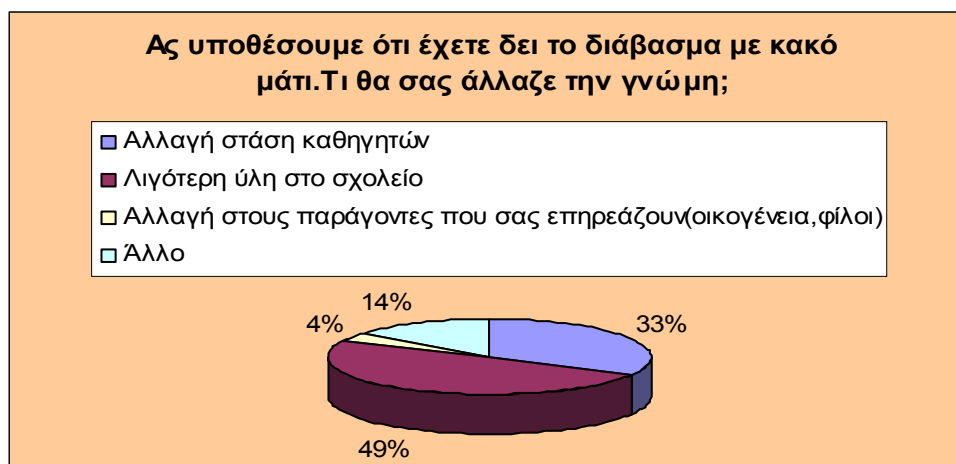
Δανείτε βιβλία από την βιβλιοθήκη του σχολείου μας;

- 8.Γιατί δεν διαβάζετε;
- Βαριέστε;
  - Δεν το βρίσκετε ενδιαφέρον;
  - Σας κουράζει το διάβασμα του σχολείου;
  - Προτιμάτε άλλες εξωσχολικές δραστηριότητες;
  - Άλλο

- 9.Ας υποθέσουμε ότι έχετε δει το διάβασμα με κακό μάτι. Τι θα σας άλλαζε τη γνώμη;
- Αλλαγή στάσης καθηγητών
  - Λιγότερη ύλη στο σχολείο
  - Αλλαγή στους παράγοντες που σας επηρεάζουν(οικογένεια, φίλοι)
  - Άλλο

10.Τι κερδίζετε από το διάβασμα;

- Απόλαυση
- Γνώσεις
- Ευχάριστος χρόνος
- Άλλο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής του ανθρώπου. Προσφέρει πολλά οφέλη και για αυτό θα ήταν καλό ο κάθε άνθρωπος να έρθει σε επαφή μαζί του. Ειδικότερα, εμείς (μαθητές Α λυκείου)στην διάρκεια της σχολικής χρονιάς διαβάσαμε αρκετά βιβλία, προβληματιστήκαμε με τη αρνητική στάση αρκετών μαθητών απέναντι τους, γευτήκαμε τις πολλαπλές χαρές της ανάγνωσης, κερδίσαμε νέες εμπειρίες και εντάξαμε το διάβασμα στη ζωή μας ως συνήθεια, ευχαρίστηση και όχι πλέον ως αγγαρεία. Σκοπός μας από εδώ και πέρα θα είναι να δελεάσουμε τους περισσότερους μαθητές, φίλους και γνωστούς να αλλάξουν την στάση τους απέναντι στο διάβασμα και να το «γνωρίσουν» πραγματικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Vita .gr

- www.haffingtonpost.gr
- Tvxs.gr/news/biblio/tvxs-afieroma/biblio-kai-oikonomiki-krisi-0
- grafi.pblogs.gr/2012/01/giati-den-anoigoy-n-biblio-oi-ellhnes.html
- mama365.gr
- politicarview.gr.blogsrot.gr
- newbeast.gr
- denpsarono.tumblr.com
- antikleidi.com
- e-diakrisi.gr
- kathimerini.gr
- <https://el.wikipedia.org/wiki/Ββλίο>
- https://el.wikipedia.org/wiki/Κατηγορία:Λογοτεχνικά_είδη
- <http://diastixo.gr/>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/Κόμικς>
- <http://www.edu4u.gr/>
- <http://www.ideapolis.info/>

- <http://3gym-petroup.att.sch.gr/>
- <http://www.news.gr/psychagogia/hreiazomai/article/70398/deka-ofelh-toy-diavasmatos.html>
- 3gym-serron.ser.sch.gr/library/papyros.htm